

Belgian Disability Forum – Activiteitenverslag 2013

1. Inleiding

Dit activiteitenverslag beoogt een getrouw beeld te schetsen van de manier waarop de vzw Belgian Disability Forum (BDF) zijn opdrachten heeft vervuld in de loop van het jaar 2013.

Dit verslag gaat niet in detail in op alles wat in de loop van 2013 is gerealiseerd. De raad van bestuur wil erop wijzen dat er in 2013 een enorme massa werk is verzet en dat het secretariaat een beperkt aantal medewerkers telt.

Net als in de loop van het voorgaande jaar, werd het onvoorziene vertrek van een van de secretariaatsmedewerkers niet gecompenseerd met een vervanging. Er werd getracht om in het actieplan 2013 zo goed mogelijk rekening te houden met die realiteit. Terwijl het team werd gehalveerd, bleef een deel van het essentiële werk echter identiek: de statutaire vergaderingen, de deelname aan de werkzaamheden van het European Disability Forum ivzw (EDF), enz.

Het secretariaat heeft dan ook steeds met spoed en in functie van de prioriteiten moeten werken. Gelukkig kon het op gezette tijdstippen rekenen op de zeer gewaardeerde hulp van collega's van andere diensten. Die "helpende handen" zijn van pas gekomen om het onhaalbare te doen!

2. VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap

De tekst van het verdrag, de onderliggende logica en de actiestructuren die eruit voortvloeien, zijn duidelijk richtinggevend voor de werking van het BDF.

Het afstemmen van de werking van het BDF op de inhoud van het UNCRPD is tegelijk een functionele en een filosofische keuze van het BDF. Het BDF kan zich op die manier positioneren als onafhankelijke sleutelspeler op het vlak van dit fundamentele verdrag, om de betrokkenheid en de actieve participatie van personen met een handicap in de Belgische en Europese maatschappij te bevorderen.

a) Een vertraging met goedkeuring

De voorbereiding van het alternatief verslag van het BDF over de uitvoering van het UNCRPD door België was in 2013 de belangrijkste activiteit van het BDF.

Door de personeelsinkrimping die het BDF heeft ondergaan, is het alternatief verslag in feite het enige grote dossier waaraan in 2013 gewerkt is kunnen worden, de statutaire verplichtingen buiten beschouwing gelaten.

Ten opzichte van de kalender die in december 2010 werd vastgelegd, is een vertraging opgelopen van tien maanden.

Deze "vertraging" werd evenwel goedgekeurd door de Raad van bestuur, rekening houdend met de datum waarop het dossier van België zal worden onderzocht door de experts van de VN: het eerste onderzoek zal immers gebeuren op 14 en 17 april 2014. Het was dan ook van geen nut om de druk op te voeren om tegen 14 juni 2013, de oorspronkelijk voorziene datum, een werk klaar te hebben dat geen tevredenheid schenkt.

b) Werken in continuïteit

Het proces voor de opmaak van het alternatieg verslag werd voortgezet in de continuïteit van wat in 2012 werd begonnen: op basis van een participatief proces en onder de controle van het Opgvolgingscomité. Dat vergaderde in 2013 13 keer¹. Die vergaderingen, die telkens 3 tot 5 uur duurden, vormden het geraamte voor het opmaakwerk.

Van elke vergadering werd een exhaustief verslag opgemaakt, met een dubbele bedoeling: de deelnemers toelaten te controleren of er wel degelijk rekening werd gehouden met hun bijdrage en het secretariaat helpen bij het integreren van de besproken elementen in de uiteindelijke tekst betreffende het artikel in kwestie.

Het begeleidingscomité wenst in dit verband de Directie-generaal Personen met een handicap bedanken, die het mogelijk maakte het secretariaat voor deze vergaderingen te laten verzorgen door een van hun medewerksters, mevrouw Anne Ramboux. Zonder haar ondersteuning zou het onmogelijk zijn geweest de rijkdom van de uitwisselingen die tijdens deze vergaderingen van het Begeleidingscomité plaatsvonden correct weer te geven.

De lidorganisaties van het BDF en de betrokken "federale en regionale representatieve structuren"² hebben het proces ook regelmatig kunnen opvolgen via het "Members only"-gedeelte van de website van het BDF.

¹ De vergaderingen van het opvolgingscomité vonden plaats op: 04/01, 18/01, 25/01, 08/02, 01/03, 08/03, 22/03, 12/04, 22/04, 23/04, 10/09, 14/11 et 09/12

² De betrokken "federale en regionale representatieve structuren" zijn:

- Afdeling "personen met een handicap" van de Brusselse Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (Brussels Gewest - GGC)
- Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap (NHRPH)

c) Aanbevelingen schrijven en vorm geven

De eerste drie maanden van 2013 werden hoofdzakelijk besteed aan de opmaak van een "stand van zaken" van de realiteit waarin personen met een handicap in België leven.

Tijdens de drie volgende maanden werd de inhoud van de aanbevelingen – die tegelijk met de stand van zaken aan het Expertencomité van de VN zullen worden bezorgd – opgemaakt, besproken en onderhandeld.

De laatste vier maanden van het jaar tot slot werden besteed aan de definitieve vormgeving van alle verschillende elementen van het alternatief verslag, de verschillende vertalingen en de voorbereiding van een mededeling daarover.

d) De internationale contacten van het BDF als informatiebronnen

De regelmatige internationale contacten die worden onderhouden met het EDF en de International Disability Alliance, hebben het BDF in staat gesteld om regelmatig zijn kennis bij te schaven met betrekking tot het "VN-systeem" en in het bijzonder met betrekking tot de werking van het Expertencomité, dat belast is met het onderzoek van de officiële verslagen van de staten en de overeenkomstige alternatieve verslagen.

e) Een beperkte, bewust gekozen en gewaardeerde zichtbaarheid

Net als in 2012, zal ook in 2013 de werkelijke impact op het vlak van "zichtbaarheid" beperkt zijn geweest. Gelet op de werklast die de opmaak van een dergelijk verslag vertegenwoordigt, zowel voor het team van het BDF als voor alle betrokken organisaties, is een uitgestelde maar dan wel kwaliteitsvolle zichtbaarheid een keuze die het BDF bewust moest maken.

f) Opportuniteiten op het vlak van internationale samenwerking

Het participatief proces dat door het BDF werd opgezet in het kader van de opmaak van het alternatief verslag, vormde de basis voor de deelname aan het project "solidaire organisaties" van Handicap International.

Op 22 en 23 april 2013 ontvingen de Raad van bestuur en het secretariaat een gezamenlijke delegatie van Marokkaanse en Tunesische verenigingen van personen met een handicap.

Op 1 oktober 2013 was het de beurt aan een delegatie van Benin om van gedachten te wisselen over de aan de gang zijnde processen.

Tijdens deze twee ontmoetingen werd een analyse gemaakt van de processen die werden ontwikkeld om een reële stand van zaken op te

-
- Conseil Bruxellois Francophone des Personnes handicapées (Brussels Gewest - FGC)
 - Commission wallonne de la Personne handicapée (Waals Gewest)

maken van de uitvoering van het UNCRPD. In beide gevallen is gebleken dat werken met een netwerk van verenigingen een belangrijk voordeel is met het oog op het opmaken van een volledige en geloofwaardige stand van zaken, op basis waarvan doeltreffende aanbevelingen kunnen worden gedaan.

In beide gevallen is duidelijk gebleken dat de meest problematische aspecten – in nochtans sterk verschillende maatschappijen die op duidelijk verschillende niveaus zitten – schuilen in het overtuigen van de regeringen van de noodzaak om constructief te dialogeren met de verenigingssector en in het bekendmaken van de behaalde resultaten. Het is zeer moeilijk voor verenigingen om in de media op een menselijke en menswaardige manier aandacht te krijgen voor hun boodschap, zonder de persoonlijke situatie van de individuen te instrumentaliseren...

g) De opvolging van het verdrag op Europees niveau

In de loop van 2013 is het EDF concreet begonnen aan de opmaak van zijn alternatief verslag over de uitvoering van het UNCRPD voor wat de bevoegdheden van de Europese Unie betreft.

Dit project wordt aangestuurd door een werkgroep waarin het BDF zich heeft kunnen laten vertegenwoordigen door Gisèle Marlière. Er is begonnen aan het ontwerp van verschillende positienota's. Die hebben betrekking op de domeinen waarvoor de Europese Unie rechtstreeks of onrechtstreeks bevoegd is. De eerste nota zal begin februari 2014 klaar zijn. Ze heeft betrekking op toegankelijkheid.

In dit verband is de belangrijkste zorg van het BDF dat er een echt en evenwichtig overleg zou komen met de nationale raden en met de Europese niet-gouvernementele organisaties (ngo's) over de inhoud van de positienota's die het EDF in dit kader zal officialiseren.

h) Andere acties in het kader van de mensenrechtenverdragen

In 2013 heeft het BDF een alternatief verslag ingediend over de uitvoering van het Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (ICESCR) in België. Dat verslag werd op 29 maart 2013 bezorgd aan het Expertencomit e.

Het BDF diende ook een alternatief verslag in over de uitvoering van het VN-verdrag tegen foltering (CAT). Dat werd op 14 oktober 2013 bezorgd aan het Expertencomit e.

Het BDF heeft ook een alternatief verslag voorbereid over de uitvoering van het VN-verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW) in België. Dat verslag werd op 23 januari 2014 bezorgd aan het Expertencomit e.

In de drie gevallen was het werk minder omvangrijk dan het werk in het kader van het alternatief verslag van het BDF over de uitvoering van het

UNCRPD in België. Toch vergden de opmaak van elk van deze verslagen en het overleg in de Raad van bestuur van het BDF en met de verschillende federale en regionale adviesraden grote inspanningen.

Het is belangrijk te beklemtonen dat het secretariaat en de RvB zich voor deze specifieke alternatieve verslagen hebben kunnen baseren op het werk dat werd gedaan in het kader van de overeenkomstige artikelen van het alternatief verslag van het BDF over de uitvoering van het UNCRPD. Zonder het inhoudelijk werk dat werd gedaan in het kader van het alternatief verslag van het BDF, zou het voor het BDF onmogelijk zijn geweest om zo veel alternatieve verslagen te maken in de loop van 2013.

3. Bewegingsvrijheid en toegankelijkheid in Europa

Het vrij verkeer van goederen en personen is een van de belangrijkste fundamenteën van de Europese constructie. Sinds vele jaren hecht het BDF er veel belang aan.

a) EDF – Communicatiecampagne "Freedom of Movement" **Voorstel van het BDF voor een "mobiliteitskaart"**

Het BDF heeft verder het dossier *Freedom of Movement* van het EDF nauwgezet opgevolgd. We herinneren eraan dat dit voor het EDF belangrijke dossier duidelijk voortspuit uit gezamenlijk voorstel van het BDF en de NHRPH en uit het werk dat het BDF heeft gedaan met betrekking tot het principe van een mobiliteitskaart.

In 2013 heeft de Europese Commissie een werkgroep op hoog niveau opgericht die werd belast met het bestuderen van de concrete modaliteiten voor de invoering van een "mobiliteitskaart".

Die groep op hoog niveau is samengesteld uit vertegenwoordigers van de betrokken lidstaten en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. Gelet op de rol die het BDF heeft gespeeld in het ontstaan van dit dossier, heeft het EDF Pierre Gyselinck gevraagd om het te vertegenwoordigen tijdens deze vergaderingen.

De onderwerpen die er worden aangesneden, zijn de gebruiksmodaliteiten, het formaat van de kaart, de uitreikingsvoorwaarden, de wederzijdse erkenning en de het afbakenen van de gebruiksdomeinen van de kaart.

Met betrekking tot de gebruiksdomeinen van de kaart, dient te worden opgemerkt dat België wenst te beginnen met culturele, toeristische en sportieve activiteiten, terwijl het EDF absoluut wenst dat vervoer vanaf het begin in het "pakket" wordt opgenomen.

Wat de wederzijdse erkenning betreft, verdedigen België en het EDF hetzelfde standpunt: de kaart moet worden uitgereikt door het land van

oorsprong van de Europese burger en wanneer die burger in een ander land van de Europese Unie verblijft of op reis is, moet ze hem dezelfde toegangsvoorwaarden tot goederen en diensten als de onderdanen van dat land garanderen.

b) Grote steden zonder hindernissen

Net als in de vier voorgaande jaren vertegenwoordigde het BDF in 2013 het EDF tijdens de vergaderingen van de werkgroep *Barrier free city for all* die werd opgericht door *Eurocities*, de Europese organisatie van grote steden.

De werkgroep *Barrier-free city for all* is een initiatief dat wordt gefinancierd door de Europese Commissie, met als doel de ontwikkeling van innoverende acties en de uitwisseling van ervaringen, met het oog op de verbetering van de mobiliteit en de toegankelijkheid in de grote steden. In 2013 vonden de vergaderingen plaats in Dresden en Frankfurt.

De deelname aan deze vergaderingen biedt het EDF en het BDF de gelegenheid om personen te ontmoeten die verantwoordelijk zijn voor de toegankelijkheid en de mobiliteit in een twaalfstal grote Europese steden en hen te sensibiliseren voor de principes van *Access for all* en *Universal access* en voor de concrete uitvoering van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in stedelijke omgevingen, waarin de meerderheid van de Europese burgers leeft.

Het is interessant vast te stellen dat de stad Dresden, die deel uitmaakt van deze werkgroep, voor 2014 een bijzondere *Access.City Award* voor de "toegankelijkheid van de informatie via het internet" heeft gekregen (zie heironder). Het staat vast dat de participatie in het denkwerk en de uitwisselingen in het kader van onder andere *Barrier free city for all* de stad Dresden in staat heeft gesteld een echt toegankelijkheidsbeleid te ontwikkelen en dat dit een rol heeft gespeeld in het behalen van deze onderscheiding.

c) Coördinatie van de Belgische jury van "Access.City Award"

Voor het vierde jaar op rij heeft het BDF de coördinatie op zich genomen van de Belgische jury van de wedstrijd *Access.city Award*, een initiatief van de Europese Commissie in samenwerking met het EDF.

De beoordeling door de nationale deskundigen was dit jaar een minder zware taak dan de vorige jaren. Voor de editie 2014 hadden immers slechts 4 steden een dossier ingediend, tegenover 6 voor de editie 2013.

Van de 4 steden die zich kandidaat hadden gesteld³, werd de stad Luik door de Belgische jury genomineerd om deel te nemen aan de wedstrijd

³ Gent, La Louvière, Luik, Bergen

op Europees niveau. De stad wist op dat niveau echter geen onderscheiding in de wacht te slepen.

d) Toegang tot het Erasmus-programma

In juli 2012 werd het BDF door een dove studente op de hoogte gebracht over de moeilijkheden die ze had om haar Erasmus-uitwisseling in Denemarken te financieren.

Het budget waarover ze beschikte was immers onvoldoende om ter plaatse de kosten voor een dovertolk te kunnen betalen.

Het BDF richtte daarop een schrijven aan het kabinet Marcourt. Ondanks verschillende herinneringen via e-mail en telefoon, is er nooit een antwoord gekomen. Het BDF had de betrokkene ook aangeraden om dit te melden bij het Centrum voor gelijkheid van kansen, wat ze niet heeft gedaan.

De studente heeft haar Erasmus-uitwisseling in de helft moeten stopzetten.

In de loop van 2013 heeft het BDF rond de tafel gezeten met het Centrum voor gelijkheid van kansen (CGKR), niet om het te hebben over het individuele geval van deze studente, maar wel om het te hebben over de algemene werking van het Erasmus-programma en de praktische toegangsvoorwaarden ervan voor personen met een handicap.

Dit dossier zou in de loop van 2014 kunnen uitmonden in de opmaak van gezamenlijke aanbeveling van het BDF en het CGKR ter attentie van de federale staat en de Gemeenschappen.

4. Deelname aan de werkzaamheden van het EDF

Jaar na jaar blijft het BDF actief deelnemen aan de werkzaamheden van het EDF.

a) Regelmatig werk

Tijdens elke vergadering van de Raad van bestuur, van het financieel comité en van de algemene vergadering hebben de vertegenwoordigers van het BDF en in het bijzonder Gisèle Marlière, de vertegenwoordigster van het BDF in de RvB van het EDF, met veel overtuigingskracht de standpunten verdedigd die gezamenlijk werden voorbereid door de Raad van bestuur van het BDF.

Vertegenwoordigers van het BDF namen deel aan de RvB's van het EDF die plaatsvonden in Dublin, van 22 tot 24 maart 2013, en in Vilnius, van 15 tot 17 november 2013. Zij namen ook deel aan de Algemene Vergadering van het EDF die plaatsvond in Athene van 24 tot 26 mei 2013.

Door zijn regelmatig, constructief en vaak kritisch (in de goede zin van het woord) werk, is het BDF een van de Nationale raden waarnaar wordt geluisterd in het EDF.

b) Vernieuwing van de organen van het EDF

In 2013 werden de organen van het EDF vernieuwd. De verkiezingen vonden plaats tijdens de Algemene Vergadering die werd georganiseerd in Athene, van 24 tot 26 mei 2013.

Van het BDF werd Gisèle Marlière verkozen om in de Raad van bestuur van het EDF te zetelen en Pierre Gyselinck kreeg zijn functie in het financieel comité terug. Hij werd bovendien ook verkozen om in de Raad van bestuur te zetelen, maar als vertegenwoordiger van AEH.

Gisèle Marlière is tevens lid geworden van de UNCRPD-werkgroep en van het Vrouwencomité. Pierre Gyselinck is ook lid geworden van de werkgroep ICT. Op dat vlak is het interessant op te merken dat het BDF ook de kandidatuur van Bart Simons (Anysurfer) met succes heeft ondersteund. Zijn vaardigheden in dit zeer technische domein zullen het EDF en het BDF zeker van pas komen.

c) De Europese dagen van personen met een handicap

Het BDF was vertegenwoordigd tijdens de Europese dagen van personen met een handicap in Brussel die gezamenlijk werden georganiseerd door het EDF en de Europese Commissie. Het thema voor 2013 was toegankelijk toerisme.

In 2013 was er een belangrijke wijziging met betrekking tot de uitnodigingen om deel te nemen aan deze Europese dagen. Terwijl tot nu toe de uitnodigingen hoofdzakelijk werden gericht aan de organisaties van personen met een handicap, worden ze voortaan gericht aan de "specialisten" uit een economische sector, in dit geval de specialisten uit de toeristische sector.

Blijkbaar heeft deze verandering geleid tot interessante resultaten en was de toon van de uitwisselingen minder "eisend". De presentaties waren vooral gericht op het tonen van concrete resultaten op het vlak van toegankelijk toerisme.

d) Deelname aan andere activiteiten

Leden van de RvB van het BDF hebben, namens het BDF of namens het EDF, deelgenomen aan diverse activiteiten, georganiseerd door Belgische (Handicap International, CGKR, AP³, MS-Liga, enz.) of buitenlandse (Europees Parlement, colloquium over het UNCRPD in Zagreb, colloquium georganiseerd door Force Ouvrière in Parijs, enz.) organisaties en verenigingen.

5. Samenwerking met de adviesraden

De Belgische federale realiteit brengt met zich mee dat de beslissingen die een invloed hebben op het leven van personen met een handicap door de verschillende deelgebieden worden genomen. Een vorm van coördinatie op het vlak van handicap is dus noodzakelijk, onder andere voor de uitvoering van internationale regelgevende teksten en verdragen.

In 2011 had het BDF het initiatief genomen om de voorzitters van de representatieve structuren van personen met een handicap van het federale niveau, de gewesten en de gemeenschappen samen te brengen in het "Platform van adviesraden".

De organisatie ervan wordt thans verzekerd door de Nationale hoge raad voor personen met een handicap. Het BDF blijft deelnemen aan de vergaderingen en wordt er vertegenwoordigd door zijn voorzitter, Pierre Gyselinck.

In 2013 vonden vier vergaderingen plaats⁴. De besproken thema's waren de uitvoering van het UNCRPD op Belgisch niveau, het werk in het kader van het alternatief verslag van het BDF over de uitvoering van het UNCRPD op Belgisch niveau, de overdracht van bevoegdheden van het federale niveau naar de deelgebieden, de opvolging van de werkzaamheden van de Interministeriële Conferentie Personen met een handicap, de Europese Structuurfondsen, de meerkosten van wagentjes, de activering van werklozen met een handicap, het Nationaal Hervormingsprogramma en informatie-uitwisselingen over de activiteiten van de verschillende raden.

Eind 2012 werd in Vlaanderen het platform NOOZO opgeheven. Vlaanderen heeft dus geen officiële vertegenwoordiger meer bij het platform van adviesraden. Ronald Vrydag blijft deze groep evenwel volgen voor het vroegere NOOZO. Alle adviesraden hopen dat er snel een adviesraad zal worden opgericht voor de materies die tot de bevoegdheid van het Vlaams Gewest behoren.

In september 2013 is het BDF samen met de federale en gewestelijke adviesraden begonnen aan de voorbereiding en bespreking van een memorandum voor de democratische politieke partijen met het oog op de verkiezingen van mei 2014. Uiteindelijk hebben alle adviesraden de inhoud ervan goedgekeurd.

Het memorandum zal begin januari 2014 echter enkel door het BDF en de Nationale hoge raad voor personen met een handicap samen aan de politieke partijen worden bezorgd. De algemene vergaderingen van de gewestelijke adviesraden waren van mening dat het niet tot hun

⁴ Deze vergaderingen vonden plaats op de volgende data: 11/01, 08/03, 14/06 en 13/09.

bevoegdheid behoort om een memorandum te richten aan de politieke partijen...

6. Communicatie – Sensibilisering

a) Informatie voor het grote publiek

In 2013 heeft het BDF duidelijk te weinig gecommuniceerd. Informatie op de website plaatsen en e-letters versturen vergt tijd en communicatie komt steeds op de laatste plaats. Het is dan ook nog steeds de communicatie die in 2013 het sterkst heeft geleden onder de halvering van het secretariaatspersoneel ten opzichte van 2011.

b) Informatie naar de leden toe

Het "members only"-gedeelte van de website werd zeer intensief gebruikt in het kader van de voorbereiding van het alternatief verslag van het BDF. Het secretariaat heeft echter onvoldoende tijd gehad om de website regelmatig bij te werken en om de rest van de interne communicatie via het "members only"-gedeelte van de website op te starten, in het bijzonder die met het oog op de samenwerking met de instanties.

De website is natuurlijk niet de enige informatiebron voor de leden van het BDF. De algemene vergaderingen zullen vanzelfsprekend de belangrijkste uitwisselingsmomenten blijven voor informatie over de acties van het BDF.

Bovendien werden de verantwoordelijken van de lidorganisaties regelmatig via e-mail geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen op Europees en supranationaal niveau.

7. Conclusie

Het feit dat het BDF en zijn lidorganisaties regelmatig verwijzen naar de artikelen van het verdrag, zowel bij hun werking als in hun communicatie, is een belangrijk element voor de verspreiding van het gedachtegoed achter het UNCRPD.

Het is van essentieel belang voor de goede integratie van alle personen met een handicap dat de hele Belgische en Europese maatschappij vertrouwd raakt met dit "gedachtegoed".